

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

25 janvier 2023

PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'ancien Code civil
en vue d'abroger la cessation
de la cohabitation légale
pour cause de mariage
avec un tiers**

Rapport

fait au nom de la commission
de la Justice
par
Mme **Katja Gabriëls**

SOMMAIRE

Pages

I. Procédure	3
II. Exposé introductif	3
III. Discussion des articles et votes	3

Voir:

Doc 55 **2909/ (2021/2022)**:

- 001: Proposition de loi de M. Geens.
002: Amendement.

Voir aussi:

- 004: Texte adopté par la commission.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

25 januari 2023

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het oud Burgerlijk Wetboek
met het oog op de afschaffing
van de beëindiging
van de wettelijke samenwoning
door het huwelijk met een derde**

Verslag

namens de commissie
voor Justitie
uitgebracht door
mevrouw **Katja Gabriëls**

INHOUD

Blz.

I. Procedure	3
II. Inleidende uiteenzetting	3
III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	3

Zie:

Doc 55 **2909/ (2021/2022)**:

- 001: Wetsvoorstel van de heer Geens.
002: Amendement.

Zie ook:

- 004: Tekst aangenomen door de commissie.

08728

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**

Présidente/Voorzitster: Kristien Van Vaerenbergh

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Christoph D'Haese, Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh
Ecolo-Groen	Claire Hugon, Olivier Vajda, Stefaan Van Hecke
PS	Khalil Aouasti, Laurence Zanchetta, Özlem Özen
VB	Katleen Bury, Marijke Dillen
MR	Philippe Goffin, Philippe Pivin
cd&v	Koen Geens
PVDA-PTB	Nabil Boukili
Open Vld	Katja Gabriëls
Vooruit	Ben Segers

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Yngvild Ingels, Sander Loones, Wim Van der Donckt, Valerie Van Peel
N ., Julie Chanson, Marie-Colline Leroy
N ., Mélissa Hanus, Ahmed Laaouej, Patrick Prévot
Tom Van Grieken, Dries Van Langenhove, Reccino Van Lommel
Mathieu Bihet, Marie-Christine Marghem, Caroline Taquin
Els Van Hoof, Servais Verherstraeten
Greet Daems, Marco Van Hees
Patrick Dewael, Goedele Liekens
Karin Jirofée, Kris Verduyck

C. — Membres sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigde leden:

Les Engagés	Vanessa Matz
DéFI	Sophie Rohonyi

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
Vooruit	: Vooruit
Les Engagés	: Les Engagés
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:	Afkorting bij de nummering van de publicaties:
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Séance plénière
COM	Réunion de commission
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)
DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Plenum
COM	Commissievergadering
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné cette proposition de loi au cours de ses réunions des 5 octobre 2022 et 18 janvier 2023.

I. — PROCÉDURE

Au cours de sa réunion du 5 octobre 2022, la commission a décidé, en application de l'article 28.1 du Règlement de la Chambre, de recueillir des avis écrits, lesquels ont été mis à la disposition des membres.

II. — EXPOSÉ INTRODUCTIF

M. Koen Geens (cd&v) précise que la proposition de loi à l'examen vise à abroger la possibilité de mettre fin à la cohabitation légale par le biais du mariage de l'un des cohabitants légaux avec un tiers.

Il renvoie pour le surplus aux développements de sa proposition de loi (DOC 55 2909/001, pp. 3 à 5).

III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Article 1er

Cet article fixe le fondement constitutionnel de la compétence.

L'article 1er est adopté à l'unanimité.

Art. 2

Cet article modifie l'article 1476, § 2, alinéa 1er, de l'ancien Code civil.

M. Koen Geens (cd&v) explique que bien que relativement peu de personnes soient concernées, cette modification législative se justifie pour deux raisons. Premièrement, il est souhaitable d'encourager la partie qui se marie à prendre ses responsabilités envers la partie dont elle se sépare. Ensuite, la modification vise à éliminer les inégalités qui existent aujourd'hui entre

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit wetsvoorstel besproken tijdens haar vergaderingen van 5 oktober 2022 en 18 januari 2023.

I. — PROCEDURE

Tijdens haar vergadering van 5 oktober 2022 heeft de commissie beslist om met toepassing van artikel 28.1 van het Kamerreglement schriftelijke adviezen in te winnen. De ontvangen schriftelijke adviezen werden ter beschikking gesteld van de leden.

II. — INLEIDENDE UITEENZETTING

De heer Koen Geens (cd&v) verduidelijkt dat zijn wetsvoorstel een einde beoogt te maken aan de mogelijkheid om de wettelijke samenwoning te beëindigen door het huwelijk van één van de wettelijk samenwonende partners met een derde.

Hij verwijst voor het overige naar de schriftelijke toelichting van zijn wetsvoorstel (DOC 55 2909/001, blz. 3 tot 5).

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

Artikel 1

Dit artikel bevat de grondwettelijke bevoegdheidsgrondslag.

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

Art. 2

Dit artikel strekt tot wijziging van artikel 1476, § 2, eerste lid, van het oud Burgerlijk Wetboek.

De heer Koen Geens (cd&v) legt uit dat hoewel het om een beperkt aantal gevallen gaat deze wetswijziging om twee redenen noodzakelijk is. Vooreerst wordt aldus de huwende partner aangespoord om zijn of haar verantwoordelijkheid op te nemen ten aanzien van de overblijvende partner. Daarnaast strekt de wijziging ertoe de ongelijkheid weg te werken die op heden bestaat tussen

la partie dont la cohabitation prend fin à la suite d'une déclaration unilatérale de cessation et la partie dont la cohabitation légale prend fin pour cause de mariage.

L'article 2 est adopté à l'unanimité.

Art. 3 (*nouveau*)

M. Koen Geens (cd&v) présente l'amendement n° 1 (DOC 55 2909/002) tendant à insérer un nouvel article 3. Cet amendement prévoit que la cohabitation légale constitue un empêchement à mariage lorsque l'une des parties souhaite se marier avec un tiers, et donc pas avec son cohabitant légal. Cela permettra d'éviter à l'avenir que le simple fait de se marier avec un tiers puisse mettre fin à la cohabitation légale.

Ce principe de base est par ailleurs conforme à la législation actuelle sur la cohabitation légale. L'article 1475, § 2, de l'ancien Code civil dispose en effet qu'une déclaration de cohabitation légale ne peut être faite que si aucune des deux parties n'est liée par un mariage ou par une autre cohabitation légale. Pour pouvoir cohabiter légalement, on ne peut donc ni être marié, ni cohabiter légalement avec un tiers. Il est dès lors logique à l'inverse que, pour se marier, on ne puisse ni être déjà marié, ni cohabiter légalement avec une autre personne.

Cette solution semble la plus indiquée pour empêcher que le mariage puisse mettre fin à la cohabitation légale sans qu'il soit préalablement mis fin à celle-ci. Il sera en effet difficile d'inciter un cohabitant légal qui se marie avec un tiers à l'insu de son ex-partenaire à notifier la cessation de la cohabitation à l'autre partie. En faisant de la cohabitation légale un empêchement à mariage, on oblige *de facto* le cohabitant légal qui souhaite se marier avec un tiers à faire une déclaration unilatérale de cessation de la cohabitation légale. De cette façon, l'autre partie sera avertie de la fin de cette cohabitation légale. Par ailleurs, il est également plus simple de demander aux services de l'état civil de vérifier l'état civil d'une personne à l'occasion d'une déclaration de mariage que d'imposer une obligation de notification. Qualifier la cohabitation légale d'empêchement à mariage a également pour conséquence qu'il sera impossible de faire reconnaître en Belgique un mariage conclu à l'étranger alors que la personne concernée cohabitait légalement avec un partenaire en Belgique. Il s'agit d'une interdiction de droit civil empêchant un cohabitant légal de contracter un mariage avec un tiers. L'empêchement à mariage pour cause de cohabitation légale doit donc être considéré comme étant d'ordre public international

de partner die overblijft na een eenzijdige verklaring tot beëindiging en de partner wiens wettelijke samenwoning werd beëindigd door een huwelijk.

Artikel 2 wordt eenparig aangenomen.

Art. 3 (*nieuw*)

De heer Koen Geens (cd&v) dient amendement nr. 1 (DOC 55 2909/002) in, tot toevoeging van een nieuw artikel 3. Dit amendement bepaalt dat wettelijke samenwoning een huwelijksbeletsel vormt wanneer men in het huwelijk wenst te treden met een derde, en dus niet met de wettelijk samenwonende partner. Aldus wordt voorkomen dat in de toekomst de wettelijke samenwoning kan worden beëindigd louter door een huwelijk met een derde.

Dit uitgangspunt sluit ook aan bij de actuele wetgeving inzake de wettelijke samenwoning. Artikel 1475, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek bepaalt immers dat een verklaring van wettelijke samenwoning enkel kan worden afgelegd als geen van de twee partijen verbonden is door een huwelijk of een andere wettelijke samenwoning. Om te kunnen wettelijk samenwonen, mag men dus noch getrouwd zijn, noch wettelijk samenwonen met een derde. In de omgekeerde zin is het dan ook logisch dat men, om te trouwen, noch al getrouwd mag zijn, noch wettelijk mag samenwonen met een derde.

Deze oplossing lijkt het meest raadzaam om de beëindiging van de wettelijke samenwoning door het huwelijk zonder voorafgaandelijke beëindiging van die wettelijke samenwoning onmogelijk te maken. Een wettelijk samenwonende partner die zonder het medeweten van de overblijvende partner in het huwelijk treedt met een derde, zal moeilijk aan te sporen zijn een kennisgeving aan de overblijvende partner te doen. Door een huwelijksbeletsel in te schrijven, wordt de wettelijk samenwonende partner die met een derde wenst te huwen er *de facto* toe verplicht een eenzijdige verklaring tot beëindiging van de wettelijke samenwoning af te leggen. Op die manier wordt de overblijvende partner verwittigd van het einde van de wettelijke samenwoning. Daarnaast is het ook eenvoudiger om de diensten van de burgerlijke stand te vragen bij een huwelijksaangifte de burgerlijke staat na te gaan in plaats van een kennisgevingsplicht op te leggen. De wettelijke samenwoning als huwelijksbeletsel kwalificeren, heeft ook tot gevolg dat men een buitenlands huwelijk, gesloten terwijl men wettelijk samenwoont in België, niet zal kunnen laten erkennen in België. Het betreft een burgerrechtelijk verbod op het sluiten van een huwelijk met een derde terwijl men wettelijk samenwoont. Het huwelijksbeletsel wegens

belge au sens de l'article 21 du Code de droit international privé.

Cet amendement donne également suite à l'avis écrit des officiers de l'état civil réunis au sein de l'asbl *Burgerzaken Vlaanderen* et à l'avis spontané du professeur émérite Patrick Senaeve.

Il s'agit d'une modification législative mineure qui vise à renforcer le respect entre les cohabitants légaux, et à garantir une séparation respectueuse tout en mettant la cohabitation légale et le mariage sur un pied d'égalité en ce qui concerne l'empêchement à mariage.

M. Khalil Aouasti (PS) soutient l'amendement proposé. Dans la loi actuelle, en cas de cessation unilatérale de la cohabitation légale, l'autre cohabitant en était informé. Cependant, si la cessation unilatérale se faisait par le mariage de l'un des deux cohabitants, cela ne faisait pas l'objet d'une notification. Une telle notification est donc nécessaire. L'ignorance du mariage de l'autre peut faire croire au cohabitant actuel que toute une série de conséquences patrimoniales et fiscales de la cohabitation sont toujours acquises alors qu'elles ne le sont plus.

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) indique que son groupe soutiendra également cette proposition de loi, qui vise à promouvoir le respect lors de la cessation de la cohabitation légale.

L'amendement n° 1 tendant à insérer un nouvel article 3, est adopté à l'unanimité.

L'ensemble de la proposition de loi, telle qu'elle a été modifiée et corrigée sur le plan légistique, est adopté à l'unanimité par vote nominatif.

Résultat du vote nominatif:

Ont voté pour:

N-VA: Christoph D'Haese, Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh;

Ecolo-Groen: Guillaume Defossé, Olivier Vajda, Stefaan Van Hecke;

PS: Khalil Aouasti, Laurence Zanchetta;

wettelijke samenwoning moet dus worden beschouwd als zijnde van Belgische internationale openbare orde in de zin van artikel 21 van het Wetboek van internationaal privaatrecht.

Aldus wordt ook tegemoetgekomen aan het ontvangen schriftelijk advies van de ambtenaren van de burgerlijke stand gegroepeerd in de vzw *Burgerzaken Vlaanderen* en het spontaan advies van professor emeritus Patrick Senaeve.

Het betreft een kleine wettelijke wijziging voor meer respect tussen wettelijke samenwonende partners en het respectvol uiteengaan die daarenboven de wettelijke samenwoning en het huwelijk wat het huwelijksbeletsel betreft op gelijke voet stelt.

De heer Khalil Aouasti (PS) steunt het amendement. De huidige wet bepaalt dat bij eenzijdige beëindiging van de wettelijke samenwoning de andere samenwonende partner daarvan op de hoogte wordt gebracht. Wanneer de eenzijdige beëindiging het gevolg is van het huwelijk van één van de twee samenwonende partners, dan wordt dit echter niet ter kennis gegeven. Een dergelijke kennisgeving is dus noodzakelijk. Doordat de huidige samenwonende partner niet op de hoogte is van het huwelijk van de andere partner kan hij ervan uitgaan dat een hele reeks vermogensrechtelijke en fiscale gevolgen van de samenwoning nog steeds gelden, terwijl dat niet langer het geval is.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) deelt mee dat ook haar fractie dit wetsvoorstel dat een respectvolle manier om de wettelijke samenwoning te beëindigen beoogt, zal steunen.

Amendement nr. 1 tot toevoeging van een nieuw artikel 3 wordt eenparig aangenomen.

Het gehele aldus geamendeerde en wetgevingstechnisch verbeterde wetsvoorstel wordt bij naamstemming eenparig aangenomen.

De naamstemming is als volgt:

Hebben voorgestemd:

N-VA: Christoph D'Haese, Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh;

Ecolo-Groen: Guillaume Defossé, Olivier Vajda, Stefaan Van Hecke;

PS: Khalil Aouasti, Laurence Zanchetta;

VB: Katleen Bury;
 MR: Philippe Goffin;
 cd&v: Koen Geens;
 PVDA-PTB: Nabil Boukili;
 Open Vld: Katja Gabriëls;
 Vooruit: Ben Segers.
Ont voté contre: nihil.
Se sont abstenus: nihil.

La rapporteure, *La présidente,*
 Katja Gabriëls Kristien Van Vaerenbergh

Dispositions nécessitant une mesure d'exécution
 (article 78.2, alinéa 4, du Règlement): *nihil.*

VB: Katleen Bury;
 MR: Philippe Goffin;
 cd&v: Koen Geens;
 PVDA-PTB: Nabil Boukili;
 Open Vld: Katja Gabriëls;
 Vooruit: Ben Segers.
Hebben tegengestemd: nihil.
Hebben zich onthouden: nihil.

De rapportrice, *De voorzitter,*
 Katja Gabriëls Kristien Van Vaerenbergh

Artikelen die een uitvoeringsmaatregel vereisen (ar-
 tikel 78.2, vierde lid, van het Reglement): *nihil.*